

Prof. dr hab. Marek Dutkowski
Uniwersytet Szczeciński
Wydział Nauk o Ziemi
Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej

Recenzja osiągnięcia naukowego oraz całokształtu dorobku naukowego,
dydaktycznego i organizacyjnego dr. Krzysztofa Janca w związku z jego
wnioskiem o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Podstawa formalna recenzji

Niniejsza recenzja wykonana została na podstawie uchwały Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów z dnia 17 kwietnia 2018 roku przekazanej przez Dziekana Wydziału Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska Uniwersytetu Wrocławskiego we Wrocławiu (dalej WNoZiKŚ UW). W dniu 27 grudnia 2017 roku Rada Wydziału NoZiKŚ UW wszczęła panu dr. Krzysztofowi Jancowi przewód habilitacyjny z dziedziny nauk o Ziemi w dyscyplinie geografia, na podstawie przedstawionego dorobku, w tym czterech publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 16 ust. 2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r., poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311), a zatytułowanego przez Habilitanta *Współzależność pomiędzy przestrzenią cyfrową a przestrzenią rzeczywistą*.

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że spełnione zostały wszystkie wymagania formalne niezbędne do wszczęcia postępowania habilitacyjnego, wynikające z Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r., poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311). Poniższa recenzja opiera się na kryteriach określonych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. nr 196, poz. 1165) i obejmuje obok charakterystyki sylwetki naukowej trzy najważniejsze elementy składające się na dorobek Habilitanta, to jest:

- 1) osiągnięcie naukowe będące przedmiotem postępowania habilitacyjnego,
- 2) pozostałe osiągnięcia naukowe,
- 3) dorobek dydaktyczny, organizacyjny i ekspercki.

Wykształcenie i kariera zawodowa Habilitanta

Pan dr Krzysztof Janc (w dalszej części recenzji Autor w odniesieniu do osiągnięcia naukowego oraz Habilitant w odniesieniu do charakterystyki osobowej i pozostałego dorobku) urodził się 6 maja 1976 r. w Wałbrzychu. Studiował geografię w specjalności

geografia społeczno-ekonomiczna na Uniwersytecie Wrocławskim, zakończone w 2002 r. pracą magisterską pt. *Struktura funkcjonalna i przestrzenna polskich parków technologicznych*, wykonaną pod kierunkiem dr hab. prof. UWr Edyty Jakubowicz). Po uzyskaniu magisterium Habilitant podjął w Instytucie Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego studia doktoranckie w zakresie geografii zakończone pomyślnie obronioną w 2007 r. rozprawą doktorską w zakresie geografii pt. *Zróżnicowanie przestrzenne kapitału ludzkiego w Polsce*, której promotorem była dr hab. prof. UWr Edyta Jakubowicz, a recenzentami: prof. dr hab. Bolesław Domański oraz prof. dr hab. Jan Łoboda.

Następnie został zatrudniony na krótko w Wyższej Szkole Humanistycznej we Wrocławiu na stanowisku wykładowcy, a następnie od 2008 r. na stanowisku asystenta, a po uzyskaniu stopnia doktora na stanowisku adiunkta, w Zakładzie Zagospodarowania Przestrzennego Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, gdzie pracuje do chwili obecnej.

Od chwili ukończenia studiów magisterskich do momentu uzyskania przez Habilitanta stopnia doktora minęło 5 lat, czyli jak na polskie warunki stosunkowo niewiele, co wynika przede wszystkim z faktu nie obciążenia obowiązkami dydaktycznymi i organizacyjnymi. Natomiast artykuły przedstawione jako osiągnięcie naukowe publikował już 7 lat później, a monografię pt. *Geografia internetu* – 10 lat później, czyli po ustawowym okresie 8 lat, co w dyscyplinie geografia jest na ogół normą. Można zatem stwierdzić, że kariera naukowa Habilitanta przebiega zgodnie z krajowymi standardami, zresztą niezmiennymi od kilkudziesięciu już lat – okres od ukończenia studiów do habilitacji wynosi przeciętnie 18 lat.

Podsumowując należy stwierdzić, że dotychczasowa kariera akademicka Habilitanta przebiegała w sposób niezakłócony, ale tradycyjny – w macierzystym uniwersytecie. Kontakty zagraniczne ograniczały się do kilkudniowych pobytów w dość przypadkowych uczelniach, głównie w Europie Środkowo-Wschodniej. Biorąc pod uwagę problematykę osiągnięcia naukowego i znakomitą znajomość języka angielskiego, trochę dziwi fakt braku udokumentowanej współpracy Habilitanta z badaczami amerykańskimi, mimo kilkukrotnego pobytu na konferencjach naukowych, np. AAG.

Ocena osiągnięcia naukowego będącego przedmiotem postępowania habilitacyjnego

Charakterystyka osiągnięcia naukowego

Autor przedstawił do oceny jako osiągnięcie naukowe cykl publikacji. Trzy z nich to artykuły napisane samodzielnie i opublikowane w renomowanych, indeksowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym:

1. Janc K., 2015, *Geography of Hyperlinks – Spatial Dimensions of Local Government Websites*, *European Planning Studies*, 23, 5, 1019–1037.

2. Janc K., 2015, *Visibility and Connections among Cities in Digital Space*, Journal of Urban Technology, 22, 4, 3–21.
3. Janc K., 2016, *A Global Approach to the Spatial Diversity and Dynamics of Internet Domains*, Geographical Review, 106, 4, 567–587

Czwarta część osiągnięcia to książka: Janc K., 2017, *Geografia internetu*, Rozprawy Naukowe Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego 41, IGRR UWr, Wrocław, której recenzentem wydawniczym był prof. dr hab. Tomasz Komornicki.

Całe osiągnięcie zostało scharakteryzowane w Autoreferacie, stanowiącym Załącznik 2 i zatytułowane następująco:

Współzależność pomiędzy przestrzenią cyfrową a przestrzenią rzeczywistą

Głównym celem badań, których wyniki zaprezentowano w cyklu publikacji, jest wg Habilitanta, identyfikacja i analiza związków pomiędzy przestrzenią cyfrową a przestrzenią rzeczywistą.

Oprócz celu głównego Habilitant sformułował trzy hipotezy badawcze:

Hipoteza 1. Powiązania pomiędzy jednostkami przestrzennymi (miasta, powiaty, regiony itd.) występujące w przestrzeni cyfrowej są odwzorowaniem powiązań występujących w przestrzeni rzeczywistej.

Hipoteza 2. W przypadku zjawisk mieszczących się w technologicznej, ekonomicznej, społecznej płaszczyźnie geografii Internetu przewaga najlepiej rozwiniętych społeczno–ekonomicznie państw nad pozostałymi jest duża i niezmienna.

Hipoteza 3. W wyniku wzrostu znaczenia Internetu we wszystkich sferach życia, dochodzi do powiększanie się fragmentacji Internetu i sieci WWW, czyli wzrostu ich niejednorodności.

Wszystkie te hipotezy zostały potwierdzone w wyniku przeprowadzonych badań. Odnoszę jednak wrażenie, że są one dość banalne. Ponadto świadczą raczej o tym (zwłaszcza 1. i 2.), że Internet jest tylko jeszcze jedną technologią przesyłu danych pomiędzy ludźmi, nie zmieniającą istniejących powiązań o różnych charakterze i nie prowadzącą do istotnych zmian w rozmieszczeniu zagospodarowania, gospodarki i innych przejawów działalności ludzi. Hipoteza 3. opisuje uniwersalną i znaną prawidłowość rozwoju złożonych i rozległych systemów. Fragmentacja (zwana także różnorodnością) dotyczy systemów przyrodniczych, gospodarczych, społecznych, politycznych i kulturowych

Ocena osiągnięcia naukowego

W pierwszym artykule, *Geography of Hyperlinks – Spatial Dimensions of Local Government Websites*, Autor podejmuje zagadnienie tzw. hyperlinków w Web (dalej Sieć) jako miary powiązań pomiędzy jednostkami terytorialnymi na przykładzie powiatów województwa dolnośląskiego i miast Polski. Stosując metodę Webometrics (dalej sieciometria) wykazał, że powiązania te odzwierciedlają hierarchię osadniczą w Polsce. Większość z nich zamyka się w granicach Dolnego Śląska, w jego obrębie odnoszą się głównie do Wrocławia, a następnie Jeleniej Góry i Legnicy, czyli silnych ośrodków o znaczeniu regionalnym, a w przeszłości miast wojewódzkich. W powiązaniach zewnętrznych wyraźnie dominuje Warszawa, zwłaszcza dla NGO, stron internetowych i firm. W wnioskach Autor stwierdza, że odległość fizyczna ma znaczenie dla intensywności powiązań między miastami mierzonych liczbą hyperlinków. Jest to jednak wniosek dość banalny i trudno sobie wyobrazić, aby powiązania pomiędzy przedsiębiorstwami, instytucjami i organizacjami społecznymi, odzwierciedlone i obserwowalne w Sieci, nie zależały od hierarchii osadniczej wynikającej z względnie trwałej wielkości, funkcji i znaczenia jednostek osadniczych.

W drugim artykule, *Visibility and Connections among Cities in Digital Space*, Autor analizuje, wykorzystując metody sieciometryczne, a głównie polską wersję *Google News service*, 40 dużych polskich miast (o liczbie ludności ponad 100 tys.) ze względu na ich „widzialność w Sieci”, a konkretnie na ok. 300 polskich portalach informacyjnych, w tym głównych, jak onet.pl, wp.pl, tvn24.pl, gazeta.pl, polskieradio.pl. Niestety, cel pracy i pytanie badawcze nie zostały jasno sprecyzowane, a metoda badań precyzyjnie przedstawiona. Autor badał relacje pomiędzy liczbą stron internetowych, na których wymieniona została (jak można się domyślać) nazwa danego miasta a jego wybranymi cechami społeczno-ekonomicznymi, a także masowymi wydarzeniami: liczbą ludności, liczbą adresów IP (ale tylko ich ok. połowę z nich – rejestrowaną w bazie opengeo.pl), liczbą połączeń kolejowych i autobusowych pomiędzy badanymi miastami, czasem i odległością dojazdu samochodem pomiędzy badanymi miastami, a także ich poziomem rozwoju gospodarczego zmierzonym wskaźnikiem syntetycznym na podstawie pięciu cech za pomocą analizy składowych głównych PCA. W rezultacie stwierdzone zostały silne korelacje między tymi cechami. Autor badał także zmiany w „widzialności w Sieci” badanych miast w pięciu okresach czasowych: kwietniu 2011 r., wrześniu 2011 r., grudniu 2011 r., lutym 2012 r. oraz maju 2012 r. W rezultacie stwierdza, że krótkotrwały wzrost „widzialności” wybranych miast związany jest z różnego rodzaju wydarzeniami, stanowiącymi tzw. *news* dla mediów. Jest to jednak wniosek oczywisty, nie wymagający badań naukowych. Generalnie poziom „widzialności w Sieci” badanych miast wykazuje znaczną stabilność. Powiązana pomiędzy badanymi miastami, mierzone tą samą metodą sieciometryczną, ale przy wykorzystaniu kryterium współwystępowania w Sieci, potwierdzają układ przestrzenny i hierarchię wielkich i dużych

miast w Polsce, stwierdzone od dawna na podstawie różnych badań. Uderzający jest słaby poziom współwystępowania Warszawy z miastami Polski Wschodniej, ale także z Opolem, Katowicami, Bydgoszczą i Toruniem Gorzowem Wielkopolskim i Zieloną Górą. Autor jednak nie wyciąga z tego faktu żadnych wniosków, ograniczając się do zreferowania wyników. Można też mieć wątpliwości, czy współwystępowanie w Sieci jest odpowiednią miarą powiązań między miastami. Uzyskane rezultaty, ze względu na oryginalną metodę, stanowią jednak znaczny wkład do wiedzy o głównych składnikach systemu osadniczego Polski.

W trzecim artykule, *A Global Approach to the Spatial Diversity and Dynamics of Internet Domains*, Autor podejmuje zagadnienie zróżnicowania i zmian rozmieszczenia domen internetowych (TLD) i specyficznych stron internetowych, a także adresów IP, wg państw w skali globalnej. Domeny poddano analizie odrębnie dla krajowych (ccTLD) i rodzajowych (gTLD). Zastosowana została metoda tzw. rankingu Alexa oraz inne techniki sieciometryczne, tym razem szczegółowo i jasno przedstawione. Wyniki analizy przedstawione zostały na mapach. Autor objaśnia niektóre zadziwiające zjawiska, jak np. niewielka liczba ccTLD w Stanach Zjednoczonych. Na kolejnej mapie (Fig. 2), a także na następnej (Fig. 3) obraz jest bardziej zgodny z dotychczasową wiedzą na temat zróżnicowania świata, choć warto byłoby potraktować kraje UE jako jeden obszar. Stosując wskaźnik lokalizacji LQ Autor pokazuje koncentrację domen i adresów IP w stosunku do liczby ludności. Rezultaty tej analizy odzwierciedlają znane i wielokrotnie dokumentowane zróżnicowanie państw pod względem poziomu rozwoju gospodarczego. Autor jednak dogłębnie omawia i poddaje dyskusji uzyskane wyniki. Kolejne zagadnienie to zmiany liczby głównych domen ccTLD oraz gTLD wg rankingu Alexa w okresie 2010-2015. Wyniki są również oryginalne i szczegółowo omówione i wyjaśnione przez Autora. Następne zagadnienie to zmiany w pozycji 20 najbardziej popularnych stron (jak np. google.com, facebook.com i in.) w latach 2010-2015. Uderzający jest fakt, poza stabilnością pozycji głównych „graczy” jest gwałtowny wzrost znaczenia chińskich stron (mimo silnej kontroli aktywności internetowej przez władze ChRL). Poza tym, na liście 20 najbardziej popularnych stron są głównie strony rejestrowane w USA (11) i ChRL (7), a po jednej w Indiach i Japonii (przy czym są to narodowe wersje amerykańskich stron Google i Yahoo). Artykuł kończy dogłębna, kompetentna analiza uzyskanych wyników. Ważnym wnioskiem jest stwierdzenie faktu pojawiającej się tzw. bałkanizacji Internetu, głównie z powodów kulturowych i językowych, ale także politycznych. Reasumując – artykuł jest bardzo wartościowy, mim zdaniem najlepszy z trzech przedstawionych jako osiągnięcie naukowe. Stanowi istotny wkład do coraz lepszego opisu i zrozumienia przestrzennego zróżnicowania gospodarek i społeczeństw pod wpływem globalizacji, umożliwionej i rozwijającej się dzięki istnieniu i pod wpływem Sieci.

Czwarty składnik osiągnięcia naukowego, książka *Geografia Internetu*, jest dziełem trudnym do jednoznacznej oceny. Nie jest to monografia naukowa, gdyż nie spełnia warunku kompletności i koncentracji na wybranym złożonym i słabo dotychczas rozpoznanym problemie naukowym. Nie jest to również podręcznik akademicki, gdyż nie spełnia warunku kompletności, uporządkowania, pogłębienia i dostosowania do poziomu odbiorcy. Nie oznacza to jednak, że jest to dzieło mało wartościowe i pozbawione walorów naukowych. Głównym walorem książki *Geografia Internetu* jest jej nowatorski i pionierski charakter w polskiej geografii społeczno-ekonomicznej.

Listy literatury cytowanej w omówionych wyżej pracach, prawie wyłącznie najnowszej i anglojęzycznej, świadczą o znakomitej znajomości przez Autora aktualnej problematyki badawczej „geografii Internetu”. Stosowane metody sieciometryczne w kontekście badań geograficznych, mimo pewnej dyskusyjności, stanowią poważny wkład Autora do wiedzy geograficznej. Ich zastosowanie, także w innych kontekstach badawczych, może przyczynić się do odświeżenia problematyki, wytworzenia nowej wiedzy i nowych koncepcji metodologiczno-teoretycznych w geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarce przestrzennej.

Uwagi i komentarze do osiągnięcia naukowego

Moje krytyczne uwagi i komentarze dotyczą czterech kwestii: (1) przedmiotu osiągnięcia naukowego, podejmowanego problemu i celu prowadzonych badań, (2) pojęć przestrzeni cyfrowej i przestrzeni rzeczywistej, (3) pojęcia Internetu jako przedmiotu badań geograficznych, (4) metod sieciometrycznych.

(1) Przedmiot osiągnięcia naukowego, podejmowany problem naukowy i cel przeprowadzonych badań

Główna moja wątpliwość dotyczy zamiaru badania „współzależność pomiędzy przestrzenią cyfrową a przestrzenią rzeczywistą”. Pomijam niekonsekwencję terminologiczną wynikającą z użycia pojęcia *przestrzeń rzeczywista*. Sugeruje to, że przestrzeń cyfrowa jest nierzeczywista, czyli niematerialna. Skoro tak, to nie może być obiektem badań nauk empirycznych i staje się wyłącznie pojęciem matematycznym. Jeżeli jednak uznać, że *przestrzeń cyfrowa* to ogół powiązań pomiędzy ludźmi oraz pomiędzy obiektami technicznymi, polegających na przepływie danych zakodowanych w falach elektromagnetycznych lub/i świetlnych, to jest to składnik rzeczywistości materialnej.

Należy jednak zwrócić uwagę, że dane pomiędzy ludźmi przenoszą również fale głosowe i świetlne od momentu wykształcenia u człowieka aparatu mowy, *nota bene* także pomiędzy zwierzętami. Należałoby zatem najpierw wykazać, co nie jest oczywiście wezwaniem do tego Habilitanta, że przepływ danych pomiędzy ludźmi za pośrednictwem skomplikowanych

urządzeń technicznych zasadniczo różni się od przepływu informacji pomiędzy ludźmi bez użycia tych urządzeń lub za pomocą urządzeń o znacznie prostszym charakterze, jak np. sygnał świetlny, dymny, akustyczny, telegraf, telefon liniowy, radio, telewizja, telefon komórkowy. W przeciwnym wypadku należałoby wprowadzić pojęcie przestrzeni tam-tamów, latarni morskich, telegraficznej, telefonicznej, radiowej, telewizyjnej itd. W dotychczasowej tradycji badawczej, w tym geografii społeczno-ekonomicznej, używa się jednak raczej pojęć odpowiednich sieci, ich zasięgu oraz wydajności oraz przepływów.

(2) Pojęcia przestrzeni cyfrowej i przestrzeni rzeczywistej

Powstaje jednak inny problem, którego Habilitant nie dostrzega, a mianowicie ontologiczna różnica pomiędzy *przestrzenią rzeczywistą* a *przestrzenią cyfrową*. Ta pierwsza jest *przestrzenią metryczną*, co oznacza, że można ustalić odległości pomiędzy każdym z nich, niezależnie od przyjętej metryki. Jest to dość oczywiste. Ta druga natomiast jest *przestrzenią topologiczną*. Przestrzenie topologiczne bywają metryzowalne. Aby sensownie badać współzależności pomiędzy *przestrzenią rzeczywistą* a *przestrzenią cyfrową* należałoby wykazać, że *przestrzeń cyfrowa* w rozumieniu Habilitanta, przyjęta zresztą z tzw. literatury światowej, jest metryzowalna i pokazać, jak taką metryzowalność przeprowadzić.

W świetle powyższego cel osiągnięcia habilitacyjnego nie jest do końca jasny, zwłaszcza wobec deklaracji Habilitanta, że zamierza uporządkować pojęcia stosowane w tej sferze badań oraz podjąć próbę sformułowania twierdzeń teoretycznych. Niewątpliwie jednak dokonał on w swojej książce prezentacji nowych pojęć, wprowadzając wiele z geografii społeczno-ekonomicznej w Polsce. Najważniejsze jednak, że zainicjował dyskusję.

(3) Pojęcie Internetu jako przedmiotu badań geograficznych i geografii Internetu jako subdyscypliny geografii społeczno-ekonomicznej

Jak już wspomniałem wyżej, Internet, o ile należy do przestrzeni rzeczywistej, czyli jest zbiorem połączonych urządzeń technicznych umożliwiających składowanie, przetwarzanie i przepływ danych pomiędzy ludźmi, powinien być przedmiotem badań geograficznych, gdyż niewątpliwie wykazuje powiązania ze środowiskiem przyrodniczym, gospodarczą działalnością ludzi oraz innymi sferami ich aktywności, jak egzystencjalne, kulturowe, społeczne i polityczne. Powiązania te wykazują zróżnicowanie przestrzenne w różnych skalach od sublokalnej (sieć domowa) do globalnej. W tym sensie geografia Internetu jest częścią geografii łączności i niewiele różni się od geografii transportu. We wszystkich tych sferach badań pojawiają się aspekty techniczne, ekonomiczne (wewnętrzne i zewnętrzne), polityczne, społeczne, a nawet kulturowe. Tytuł pracy jest może marketingowo uzasadniony, ale raczej dla książki przeznaczonej dla szerszego grona odbiorców, niż specjaliści i

nauczyciele akademicki w dyscyplinie geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej.

(4) Metody sieciometryczne

Habilitant stosuje różne metody sieciometryczne, bez których nie byłoby możliwe uzyskanie nowych i interesujących wyników. Są to jednak narzędzia głównie komercyjne, tworzone dla potrzeb innych niż badania naukowe. Nie ma powodu do rezygnacji z nich, lecz należy zachować znaczną ostrożność w interpretacji i starać się porównywać wyniki uzyskane za pomocą różnych metod sieciometrycznych. Tego trochę w pracach Habilitanta brakuje.

Ocena syntetyczna osiągnięcia naukowego

Podsumowując stwierdzam, że cykl publikacji dr. Krzysztofa Janca zatytułowanych *Współzależność pomiędzy przestrzenią cyfrową a przestrzenią rzeczywistą* stanowi znaczny wkład Autora w rozwój dyscypliny geografii i spełnia wymagania habilitacyjne. Moje uwagi i wątpliwości nie dotyczą poziomu osiągnięcia naukowego i dorobku Habilitanta, który jest obszerny i niewątpliwie wystarczający dla spełnienia ustawowych wymagań, lecz samej koncepcji „geografii Internetu”, a zwłaszcza pojęć „przestrzeni cyfrowej” i „przestrzeni realnej”, które Autor przejął bezkrytycznie z literatury zagranicznej.

Jako recenzent mogę się mylić, mogę nie wszystko rozumieć lub rozumieć opacznie, mogę też mieć własny pogląd, odmienny od Habilitanta. Szkoda, że w obecnie obowiązującej procedurze nie ma możliwości bezpośredniej dyskusji z habilitantami w ramach kolokwium.

Ocena pozostałych osiągnięć naukowych

Dorobek Habilitanta przed uzyskaniem stopnia doktora w 2006 r. obejmuje pięć artykułów w czasopiśmie (w tym trzy współautorskie) oraz siedem rozdziałów w pracach zbiorowych (w tym dwa współautorskie). Wśród tych prac cztery opublikowane zostały w języku angielskim. Uczestniczył aktywnie (z referatem własnym lub wspólnym) w 13 konferencjach naukowych, w tym w dwóch za granicą. Dorobek ten stanowił dobrą zapowiedź pomyślnej kariery naukowej Habilitanta.

Dorobek publikacyjny po uzyskaniu stopnia doktora, przedstawiony i podlegający ocenie przez Habilitanta, obejmuje 28 artykułów w czasopiśmie, które ukazały się do roku 2016, w tym 19 współautorskich oraz dziewięć w języku angielskim. Ponadto opublikował 10 rozdziałów w monografiach (w tym siedem współautorskich) oraz cztery w języku angielskim. Habilitant wydał także samodzielnie swoją rozprawę doktorską i był współautorem dwóch innych monografii. Warto odnotować także jedną wspólną publikację opublikowaną w czasopiśmie znajdującej się w bazie JCR, a nie włączoną do osiągnięcia habilitacyjnego.

Liczby te różnią się od deklaracji Habilitanta przedstawionej na stronie 21 autoreferatu, czego nie jestem w stanie wyjaśnić.

Po przeliczeniu udziału Habilitanta jest to około 26 pozycji, w tym monografia z 2009 roku, zawierająca wyniki pracy doktorskiej. Oznacza to, że publikował on od dwóch do trzech prac (przeliczeniowych) rocznie. Można jednak zauważyć, że problematyka wielu publikacji jest bardzo zbliżona, a także, że część z nich jest pokłosiem opracowań wykonanych na zlecenie podmiotów publicznych, głównie władz samorządowych i administracji centralnej. Nie jest to oczywiście naganne, lecz daje podstawę do bardziej realistycznej oceny pozostałego dorobku Habilitanta. Można z czystym sumieniem powiedzieć, że jest on przyzwoity, solidny i dowodzi wielostronności (choć nie rozproszenia) zainteresowań naukowych i kompetencji Habilitanta.

Habilitant przekazał recenzentom w formacie cyfrowym PDF oraz wydruki 14 wybranych prac, uznanych za najważniejsze. W dorobku tym za najbardziej wartościowe, odzwierciedlające szerokie zainteresowania i kompetencje Habilitanta, uznaję siedem prac, głównie współautorskich (w kolejności chronologicznej):

1. Janc K., Ilnicki D., 2010, The hotspot - a new technology, but is it also a new, geographical face of the internet?, *Geographia Polonica*, 83, 2, 55-65.
2. Czapiewski K.Ł., Janc K., 2011, Accessibility to Education and its Impact on Regional Development in Poland (w:) Adams N., Cotella G., Nunes R. (red.) *Territorial Development, Cohesion and Spatial Planning. Knowledge and policy development in an enlarged EU*, Routledge, Londyn, 345-372.
3. Janc K., 2012, Possibilities of hyperlink application in spatial research, *Bulletin of Geography. Socio-economic Series*, 17, 1, 57-65.
4. Floriańczyk Z., Janc K., Czapiewski K., 2012, The importance and diffusion of knowledge in the agricultural sector: the Polish experience, *Geographia Polonica*, 83, 1, 45-56.
5. Janc K., Czapiewski K.Ł., Bajerski A., 2012, Where the brains are, where the brains move: education, skilled migration and human capital in Poland (w:) Churski P. (red.) *Contemporary issues in Polish geography*, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań, 179-200.
6. Janc K., Siłka P., 2016, How big is the digital divide between rural and urban areas in Poland?, *Studia Obszarów Wiejskich*, 43, 45-58.
7. Furmankiewicz M., Janc K., Macken-Walsh A., 2016, The impact of EU governance and rural development policy on the development of the third sector in rural Poland: A nation-wide analysis, *Journal of Rural Studies*, 43, 225-234.

Wskaźniki bibliometryczne całego publikowanego dorobku Habilitanta są bardzo dobre:

- 636 punktów wg MNiSzW,
- liczba cytowań wg Web of Science: 22 bez autocytowań,
- indeks Hirscha wg Web of Science: 2,
- liczba cytowań wg Google Scholar: 253 bez autocytowań,
- indeks Hirscha wg Google Scholar: 9.

Reasumując stwierdzam, że cały publikowany dorobek Habilitanta jest merytorycznie istotny, obszerny, nowatorski, zróżnicowany, był dobrze opublikowany i związku z tym jest często cytowany, co uzasadnia stwierdzenie, że dostatecznie opanował on nowoczesny warsztat naukowy, co umożliwia samodzielne prowadzenie badań w dyscyplinie geografia w różnych skalach przestrzennych, a także kierowanie takimi badaniami i ocenę dorobku naukowego innych osób.

Habilitant odbył sześć krótkich wizyt studialnych na uczelniach zagranicznych, ale głównie w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Jest to niewątpliwie najslabsza strona dorobku Habilitanta, zwłaszcza gdy wziąć pod uwagę jego podstawową problematykę badawczą. Ale ta uwaga skierowana jest raczej do władz jego macierzystej uczelni i wydziału, niż do samego Habilitanta.

Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitant uczestniczył czynnie, tzn. z referatem, jak sam deklaruje, w 34 konferencjach naukowych, w tym w 14 sześciu organizowanych poza krajem. Większość referatów zaowocowała publikacjami. Łącznie wygłosił 44 referaty, w tym 29 w języku angielskim. Nawet biorąc pod uwagę stale rosnące wymagania, aktywność konferencyjna Habilitanta jest wręcz imponująca, dotyczy różnych pól badawczych geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej. Habilitant jest na pewno rozpoznawalny za granicą, w Polsce i na Dolnym Śląsku, zwłaszcza w sferze badań wsi i rolnictwa, kapitału ludzkiego, usług, zachowań wyborczych, a przede wszystkim rozległej i zróżnicowanej problematyki geograficznych aspektów funkcjonowania i rozwoju Internetu. Niewątpliwie, mimo różnych zastrzeżeń i wątpliwości, naturalnych w nauce, dr Krzysztof Janc jest pionierem tzw. „geografii Internetu” w Polsce. Już choćby z tego powodu zasługuje na stopień doktora habilitowanego.

Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i eksperckiego

Od 2008 r. Habilitant pracuje jako nauczyciel akademicki na WNoZiKŚ UW. Prowadził zajęcia z ponad 20 przedmiotów. Jego obciążenie dydaktyczne, jak sam pisze, przekraczało często dwukrotnie obowiązujące pensum. Taka sytuacja dotyczy wielu adiunktów na polskich uczelniach i powinna być oceniona jednoznacznie negatywnie. Można powiedzieć, że nie przeszkodziło to w uzyskaniu znakomitych wyników naukowych, ale pozostaje pytanie o

koszt osobisty oraz o wartość tego dorobku, jeśli obciążenie dydaktyczne byłoby normalne, czyli pensum plus sporadycznie 20-30 godzin więcej. Wypromował 19 magistrów geografii i 6 licencjatów gospodarki przestrzennej. Uczestniczył w pracach organizacyjnych uczelni. Za swoje osiągnięcia był wyróżniany i nagradzany.

Habilitant wykonał także (samodzielnie i w zespołach) siedem ekspertyz i innych opracowań na zamówienie, a większość z nich zaowocowała publikacjami, co należy pochwalić. Sporządził także ok. 50 recenzji, w tym cztery dla czasopism zagranicznych.

Konkluzja

Biorąc pod uwagę zamieszczoną wyżej ocenę osiągnięcia naukowego w postaci trzech artykułów oraz książki, zatytułowanych łącznie *Współzależność pomiędzy przestrzenią cyfrową a przestrzenią rzeczywistą* oraz pozostałego dorobku naukowego, a także osiągnięć dydaktycznych i organizacyjnych, stwierdzam, że dr Krzysztof Janc spełnia wymagania stawiane osobom kandydującym do nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk o Ziemi, w dyscyplinie geografia, określonych w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r., poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311).

W związku z powyższym wnoszę do Komisji habilitacyjnej w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr Krzysztofa Janca oraz do Rady Wydziału Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska Uniwersytetu Wrocławskiego we Wrocławiu o podjęcie uchwały o nadaniu dr. Krzysztofowi Jancowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie Nauk o Ziemi, w dyscyplinie geografia.

Szczecin, 03 sierpnia 2018 r.